

Sociologie Românească

ISSN: 2668-1455 (print), ISSN: 1220-5389 (electronic)

***POLITICA ROMÂNIEI DE GESTIONARE A PANDEMIEI DE
COVID-19. EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE, BUCUREȘTI, 2022.
OTOVESCU MARIA CRISTINA***

Sergiu-Lucian RAIU

Sociologie Românească, 2023, vol. 21, Issue 2, pp. 108-113

<https://doi.org/10.33788/sr.21.2.7>

Published by:
Expert Projects Publishing House

On behalf of:
Research Institute for Quality of Life, Romanian Academy
and
Romanian Sociology Association

***POLITICA ROMÂNIEI DE GESTIONARE
A PANDEMIEI DE COVID-19.***
**EDITURA ACADEMIEI
ROMÂNE, BUCUREȘTI, 2022.**
OTOVESCU MARIA CRISTINA

Sergiu-Lucian RAIU¹

Abstract

Through this book, university professor Cristina Otovescu presents scientific evidence (administrative, legislative documents and reports issued by institutions, studies and opinion polls), but in a language accessible to the public, how the authorities in Romania managed, to what extent it affected and how the population of the country reacted to the COVID-19 pandemic.

Keywords: COVID-19 pandemic, the situation of the pandemic in Romania, the intervention of the authorities, the population's reaction to the measures.

Universitara prof. dr. Cristina Otovescu prezintă prin dovezi științifice (documente administrative, legislative și rapoarte emise de instituții, studii și sondaje de opinie), dar într-un limbaj accesibil publicului, cum au gestionat autoritățile din România pandemia COVID-19, cum a reacționat populația țării și în ce măsură aceasta a fost afectată.

Structurat în cinci capitole, volumul prezintă cronologic firul evenimentelor de la apariția noului virus gripal SARS-CoV-2, autoarea trecând în revistă reacțiile de alarmare în spațiul public din România (Cap. I, p. 15-24), perioadele stărilor de urgență și ale stărilor de alertă din România, privity în cheia crizelor inevitabile din țara noastră (Cap. II, p. 25-99). Capitolul III se concentrează pe strategia de combatere a efectelor pandemiei adoptată de Guvern (p. 100-173), capitolul IV își îndreaptă atenția spre managementul crizei adoptat de specialiști prin măsurile de asigurare a sănătății publice (p. 174-212), iar capitolul V radiografiază, prin prisma rezultatelor unor sondaje de opinie, ce au simțit și trăit românii în timpul pandemiei și ce au gândit că va fi în viitor (p. 213-280).

---

¹ Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, Facultatea de Istorie și Geografie, Departamentul de Științe Umane și Social-Politice, Suceava, ROMÂNIA. E-mail: sergiu.raiu@atlas.usv.ro.

Începuturile crizei sanitare sau ale pandemiei Covid-19 au fost semnalate de către reprezentanții presei și ai televiziunilor, care au arătat gravitatea bolii și extinderea ei, inițial prin neputința medicilor de a o trata și a autorităților de a-i controla efectele. Sistemele de sănătate din mai multe țări au fost copleșite de valul îmbolnăvirilor. În România, mass-media a contribuit în privința transmiterii publice a efectelor noului virus gripal, preluând periodic informații de la grupul de acțiune pentru situații de criză, care a conceput și un plan complet de intervenție. Analizând articole de presă, anunțuri publicate de pe site-urile autorităților publice (Ministerul Afacerilor Interne), ordine ale Ministerului Sănătății, în care se specificau măsurile luate de România, autoarea arată că „*în țară nu se mai producea absolut nimic*” (p. 22), că au fost alese în mod expres câteva spitale de boli infecțioase pentru tratarea bolnavilor de COVID-19 și că au fost blocate spitale în care era necesară tratarea și a altor boli decât COVID-19, prin numărul unităților-suport. Organizarea spitalelor a devenit funcțională în scurt timp, dar aprovizionarea cu teste și cu echipamente de protecție pentru personalul medical a fost un proces de durată. Din nefericire, au avut loc contaminări în serie ale cadrelor medicale, iar unități spitalicești au fost transformate în focare de pneumonie virală (p. 22-23).

În Capitolul II, intitulat *România, în stare de urgență și în stare de alertă – o criză inevitabilă*, autoarea arată cum a fost percepută în România răspândirea noului virus gripal, ca o criză a sistemului de sănătate, la fel ca în alte țări, fiind afectate de noul coronavirus peste 212 țări și teritorii din lume până la sfârșitul lunii aprilie 2020 (p. 25) ceea ce a făcut ca și populația țării noastre să treacă de la ordine și siguranță, la riscuri și incertitudini. În România, pandemia COVID-19 s-a suprapus cu multiple alte crize pe care țara noastră le-a acumulat de-a lungul timpului: rata ridicată a bolilor care pot fi prevenite (România ocupând locul 4 în UE), rata mare a mortalității infantile, scăderea natalității și a emigrației masive a românilor în străinătate. Alături de aceste crize, autoarea vorbește și de existența unei *crize morale*, oamenii prețuind tot mai puțin valori precum: binele, cinstea, unitatea, responsabilitatea, solidaritatea, adevărul, dreptatea, ceea ce a diminuat încrederea în relațiile dintre oameni, dintre ei și instituțiile publice. În subcapitolul 4, intitulat *Criza politică*, se vorbește de lipsa unui consens național pentru stabilirea unei perspective clare de evoluție a țării și de aplicare a unui program coerent de dezvoltare socială (p. 32). România asistă la certuri și contestări politice, la dezbateri politice fără legătură cu nevoile și interesele vitale ale societății românești. Prin formarea unei Coaliții Naționale pentru România, în 2021, s-a pus capăt crizei politice și guvernamentale. Abia în 2022, la doi ani de la declanșarea pandemiei în România, factorul politic s-a implicat în mod eficace și responsabil, iar după ce au murit 59.000 de pacienți, Guvernul a achiziționat un medicament antiviral, distribuit în spitale și farmacii și prin medicii de familie pentru testarea și tratarea bolii de COVID-19 (p. 37). Autoarea realizează o radiografiere a fenomenului îmbolnăvirilor de coronavirus, prin prezentarea dinamicii statistice a tipurilor de cazuri și bilanțul infectărilor

virale pe o perioadă de 16 luni (martie 2020-august 2021), menționând că cea mai rapidă măsură luată de autorități a fost aceea de izolare a cetățenilor la domiciliu pentru a nu se contamina aleator, în cadrul întâlnirilor publice, și protejarea populației prin distanțare fizică. Nerespectarea măsurilor de către cetățeni a făcut ca Ministerul Afacerilor Interne, prin structurile sale, să apeleze chiar și la personal din armată care să se asigure că oamenii respectă măsurile de siguranță, fiind la un moment dat decretată carantina obligatorie pentru întreaga populație. Autoarea vorbește și despre un „import” al virusului gripal prin faptul că s-au repatriat masiv românii din statele vestice ale Europei. Au fost trimiși în șomaj tehnic aproximativ 1.000.000 de persoane. Pentru a-i încuraja pe medici să nu renunțe a fi în prima linie în lupta cu cazurile de oameni infectați, Guvernul le-a promis 500 de euro în plus pentru că își riscă viața în lupta cu virusul. Autoarea prezintă cifre privind evoluția numărului de îmbolnăviri cu COVID-19 în România pe diverse perioade (feb. 2020-feb. 2021, p. 45-46). De asemenea, prezintă succint specificul perioadelor de relaxare a populației și ale concediilor estivale, când s-au intensificat întâlnirile în spațiul public pentru că oamenii au manifestat o detașare iresponsabilă prin renunțarea voluntară la măștile de protecție (p. 47). Datele în funcție de gen și vârstă arată că femeile au fost mai afectate comparativ cu bărbații și ponderea deceselor a fost mai ridicată la grupele de vârstă mai mari (p. 56). În continuare, în subcapitolul 3, *Principalele efecte ale pandemiei asupra vieții sociale. Influența crizei sanitare asupra mișcării naturale a populației* (p. 64-76), sunt prezentate efectele negative asupra economiei naționale, prin faptul că unități și activități economice au fost închise sau întrerupte luni de zile. În subcapitolul 5 se prezintă tabloul crizei sanitare prin prisma *Exploziei infectărilor virale cu Omicron și începuturile valului al 5-lea al pandemiei* (p. 90-99). Odată cu valul cinci din ianuarie 2022 s-a vorbit de noua tulpină, Omicron, cu o viteză rapidă de transmitere în rândul copiilor și al populației tinere (p. 90) când OMS a recomandat a treia doză de vaccin, numită *booster*. Înăsprirea măsurilor de protecție a populației a determinat proteste colective în țări europene și în Australia. Autoarea continuă seria prezentării statisticilor cu anul 2022 (p. 94).

Capitolul III, *Rolul Guvernului în perioada de criză și strategia de combatere a efectelor pandemiei* (p. 100-173), începe cu subcapitolul 1, *Perspectiva politică și perspectiva științifică de abordare a crizei. Metoda scenariilor*, în care autoarea Cristina Otovescu afirmă că țări din Europa, dar și SUA și Australia au impus pașaportul verde sau schema completă de vaccin pentru a intra pe teritoriul lor, deși OMS nu recomanda condiționarea călătoriilor internaționale pentru că nu toate țările au beneficiat de vaccin (p. 102). Criza de coronavirus a generat în România două feluri de abordare, una politică și alta științifică (p. 103), cea politică punând accentul pe măsuri punitive, cea științifică, medicală spre folosirea practicilor terapeutice de tratare și vindecare, de recuperare a sănătății oamenilor. Autoarea amintește și de metoda scenariilor, cu rol prospectiv în cunoaștere (p. 106-107). Sunt prezentate structurile instituționale de suport pentru managementul crizei, principalele acte normative precum decrete prezidențiale, OUG, hotărâri

ale Comitetului Național pentru Situații de Urgență și Ordonanțe militare ale Ministerului Afacerilor Interne. În ceea ce privesc *Principalele direcții de acțiune ale autorităților în contextul crizei sanitare* (p. 132-150), autoarea prezintă șase măsuri importante luate de România ca răspuns la evoluția epidemiologică. Concluzia este că România nu a avut o politică sistematică și clară pentru a acționa în situații de urgență, dar cele șase măsuri adoptate, experimentate și în alte țări, au fost benefice, acestea fiind: monitorizarea fluxurilor de călători la granițele terestre și aeriene, pregătirea și aprovizionarea spitalelor, protecția personalului medical prin achiziționarea unor echipamente de protecție și apărare a medicilor, asistentelor și altor angajați din domeniul medical, protecția socială a populației în general și a celei angajate în particular, protecția mediului economic și măsura de informare și educație medicală a populației. Autoarea prezintă în imagini și texte, mesajele privind măsurile propuse populației pentru a se proteja în fața coronavirusului și care au circulat în media sau afișe print, realizate sub egida Grupului de Comunicare Strategică. În partea a cincea a capitolului III, intitulată *Reacțiile opoziției politice și critica măsurilor guvernamentale* (p. 151-162), autoarea prezintă atitudinea opoziției politice, România aflându-se între anii 2019 și 2022 sub o guvernare liberală. În subcapitolul 7, *Reconstrucția României și a Europei după pandemia de COVID-19*, sunt prezentate câteva informații relevante despre Programul unitar al Uniunii Europene de redresare și reziliență al celor 27 de țări membre (p. 167-173), precizându-se că Guvernul României a elaborat un Plan Național de Redresare și Reziliență (PNRR), având la bază programul Next Generation EU (NGEN).

Capitolul IV, *Rolul specialiștilor în managementul de criză și măsurile de salvare a sănătății publice* (p. 174-212), începe cu un subcapitol intitulat *Mentalitatea politică și gândirea științifică. Priorități valorice și diferențe de viziune. Testarea în masă ca soluție strategică*. Autoarea precizează că puterea politică și puterea științifică trebuie să conlucreze împreună. În subcapitolul 2, intitulat *Rolul medicilor și natura măsurilor strategice propuse de către aceștia*, autoarea arată că, după doi ani de căutări terapeutice și încercări reușite de tratare a bolii de COVID-19, s-au obținut rezultate majore, prezentând date statistice care arată că majoritatea pacienților s-au externat ca vindecați. Subcapitolul 3 arată *Contribuția sociologilor și a asistenților sociali sau recomandări pentru politici sociale alternative*, și începe cu 3.1. *Dezvăluirea și explicarea problemelor sociale, a nevoilor colective de trai* în care autoarea aduce în discuție că, prin anchetele ori sondajele de opinie, sociologii au un rol major în a dezvălui și explica problemele sociale, iar asistenții sociali își fundamentează elaborarea de politici sociale pe baza acestor cercetări. Autoarea enumeră măsurile sociale formulate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții (ICCV) în cele două rapoarte publicate, menționând câteva dintre concluzii, și anume că măsurile de protecție socială ar fi trebuit orientate spre categoria de populație cea mai vulnerabilă, dar și spre cei din clasa de mijloc pentru că aceștia din urmă pot menține ramurile economiei și puteau duce la relansarea economiei (p. 188). Sunt enumerate propunerile avansate

de academicianul C. Zamfir și de E. Zamfir de la ICCV de elaborare a unei politici sociale ca răspuns la criza sanitară mondială, printre acestea numărându-se creșterea ocupării forței de muncă, a veniturilor, în special a salariilor și trecerea de la ideea de „stat mic” la statul bunăstării ș.a. (p. 196-198). În subcapitolul 4, *Contribuția psihologilor sau educația pentru o cultură a adaptării la riscuri și crize imprevizibile*, autoarea îl citează pe profesorul M. Miclea, vorbind de două categorii de reacții sau tipuri de efecte ale izolării fizice și sociale din punct de vedere psihologic: la nivel de societate și la nivel de individ și o altă categorie din punct de vedere al timpului, efecte pe termen scurt și efecte pe termen lung. În încheierea capitolului, autoarea prezintă *poziția Academiei Române cu privire la redresarea economico-socială a țării*. De asemenea sunt enumerate acțiunile propuse de membrii grupului de lucru din cadrul Academiei Române (p. 204-212).

Volumul se încheie cu capitolul V, *Rolul populației. Ce au simțit și au trăit românii în timpul pandemiei și ce au gândit că va fi în viitor?*, în care autoarea prezentând mai întâi tabloul stării emoționale a populației și epidemia de singurătate în România așa cum rezultă ele din studiile și sondajele de opinie realizate în acea perioadă de IRES. Rezultatele sondajului arată cât de singuri s-au simțit românii, stările de nervozitate în funcție de gen, lipsa persoanelor dragi, frica de moarte, încrederea în instituții, accesarea mediilor online (TV, telefon, internet), petrecerea timpului realizând activități gospodărești ș. a. În subcapitolul 2, intitulat *Pandemia de COVID-19 și frica de moarte. Reflecții pentru o teorie psihosociologică a fricii*, autoarea a enumerat zece tipuri de frici generale și particulare ale oamenilor, care se reactivează în condiții specifice, pomenind și de frica de moarte și de boli, greu de tratat, și de frica de incertitudini, acestea fiind printre cele mai comune și generale frici (p. 220). De asemenea, într-un alt subcapitol, autoarea prezintă date privind *Aprecierea situației din țară de către populație, nivelul de încredere în autoritățile statului și nemulțumirile colective* (p. 221). Se aduc în discuție restricțiile severe care au arătat că nu sunt agreate de nicio societate democratică, de rolul medicilor care a fost unul eroic, apoi sunt prezentate câteva dintre rezultatele unor sondaje de opinie realizate de Avangarde și CURS care arătau că nivelul de încredere în personalitățile și în instituțiile de management al crizei este variabil (p. 224-228).

La ce concluzii și convingeri au ajuns românii după confruntarea cu virusul gripal, aflăm din cel de al 4-lea subcapitol, unde autoarea prezintă rezultatele unui sondaj IRES care a relevat faptul că românii au conștientizat importanța pe care o au în viața lor igiena, persoanele dragi, sănătatea, respectarea indicațiilor date de autorități și responsabilitatea. În subcapitolul 5, *Gândurile și opiniile românilor la sfârșitul anului 2020 și în cursul anului 2022*, autoarea continuă seria de analize ale răspunsurilor din două sondaje de opinie realizate la nivel național de Avangarde, în decembrie 2020 și ianuarie 2021. În subcapitolul 6, *Premise social-politice și epidemiologice ale anului 2022 în România*, autoarea face referire la rezultatele sondajului CURS (2022), completându-le cu datele statistice Eurostat, care arată tendințe contradictorii ale populației din România, pe de o parte o atitudine pozitivă și optimistă, iar pe de altă parte nemulțumiri, îngrijorări, proteste publice și stări

pesimiste, pe fondul unui nou climat odată cu apariția noii tulpini virale Omicron și a temerii izbucnirii unui război în urma invadării Ucrainei de către armata Rusiei, în 24 februarie 2022.

Cartea poate fi utilă factorilor de decizie de la nivel comunitar, elevilor și studenților ori a celor care lucrează în învățământ și cercetare, dar și celor care activează în mass-media deoarece este un compendiu de date statistice, aprecieri și informații obiective și sistematice despre poziția, responsabilitățile și deficiențele de la nivel de stat (autorități locale și centrale), populație și specialiști vizavi de pandemia de COVID-19.